

2023-04-28

Region Stockholm

Anna Anderman

Trafikförvaltningen

Dnr TN 2023-0159

STONO 2023.005-1

Remissvar från Stockholm Nordost avseende Region Stockholms Trafikförsörjningsprogram 2035

Stockholm Nordosts synpunkter

Stockholm Nordost är en frivillig sammanslutning av kommunerna i nordost dvs Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker. Stockholm Nordosts kommuner har närmare 280 000 invånare. Samarbetet syftar till att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling i regionen, med stark tillväxt och förbättrade kommunikationer i ett sammanhållet system. Stockholm Nordost sex prioriterade frågor är:

- **Knutpunkt Danderyd och förbättrad framkomlighet på E18** – En bättre kollektivtrafiknod med tunnelbana, Roslagsbana och bussar ger framtida utvecklingsmöjligheter för knutpunkt Danderyd som är en viktig koppling västerut mot Solna, Sundbyberg och Sollentuna. Även åtgärder på väg 77 behöver genomföras för att kunna avlasta E 18 och Norrortsleden.
- **Roslagsbanan till Arlanda** är en förutsättning för näringslivets fortsatta tillväxt och kompetensförsörjning, både nationellt och regionalt. En utveckling av Roslagsbanan, med förlängning till Arlanda och ny bytespunkt vid Norrortsleden, bidrar till ett mer robust och redundant kollektivtrafiksystem till och från flygplatsen och dess arbetsplatser och skapar förutsättningar för fler hållbara marktransporter.
- **Bättre framkomlighet på Norrortsleden** behövs för att binda samman regionen. Den möjliggör en effektiv kollektivtrafik med buss och knyter ihop regionala stadskärnor. Förbättrad framkomlighet på Norrortsleden kommer att bli nödvändigt när Förbifart Stockholm öppnar och riskerar att ytterligare öka belastningen på en redan ansträngd tvärled.
- **Kapacitetsstark kollektivtrafik** behöver knyta samman de regionala stadskärnorna Täby centrum-Arninge och Kista-Sollentuna-Häggvik och vidare västerut. Idag saknas möjligheten att göra effektiva kollektivtrafikresor mellan dessa målpunkter.
- **Sjötrafik** kan avlasta ansträngd landinfrastruktur och bidra till att utveckla skärgården. Det finns goda möjligheter till utveckling av vattenvägarna både för gods och persontransporter.
- **Regional cykling** och infrastruktur för denna behöver utvecklas som ett komplement till kollektivtrafiken. En viktig del i en utbyggd regional cykelinfrastruktur är den är trafiksäker och når viktiga mål- och bytespunkter. Då skapas förutsättningar för hållbara val och effektiva resmönster.

För kommunerna är förbättrad kollektivtrafik en av de absolut viktigaste utvecklingsfrågorna. Stockholm Nordost har valt att yttra sig främst kring följande tre frågor.

- Tydligare målstruktur för kollektivtrafiken
- Vikten av delad kunskap om dagens resande och framtida behovsbild
- Gemensam väg framåt

Tydligare målstruktur för kollektivtrafiken

Stockholm Nordost bedömer att det är mycket viktigt att målen för regionens kollektivtrafikplanering är tydliga. Det är naturligt att det viktigaste målet för kollektivtrafiken beskriver hur målet bidrar till den övergripande visionen att vara Europas mest attraktiva storstadsregion.

Stockholm Nordost bedömer att programmet behöver en tydlig målbild för arbetet med regionens kollektivtrafik och programmet skulle vinna på att skilja på de mål som kan fungera som gemensamma för Stockholmsregionen och de som främst är styrande för kollektivtrafikmyndighetens arbete. Det kräver en målstruktur som tydligare beskriver detta exempelvis genom att lyfta upp mål om att erbjuda kollektivtrafikresor som är attraktiva och samhällsekonomiskt effektiva och kollektivtrafikresor som bidrar till god tillgänglighet i hela regionen.

Övriga mål skulle kunna definieras som interna myndighetsmål som är viktiga, men kan kopplas till de övergripande målen om attraktivitet, effektivitet och nytta med kollektivtrafik. Det uppfattas som otydligt med nio mål utan rangordning.

Trafikförsörjningsprogrammets struktur i övrigt med behovsbeskrivning, mål för kollektivtrafiken och gemensam väg framåt känns god och genomarbetad.

Vikten av delad kunskap om dagens resande och framtida behovsbild

För att kunna bedöma vilken kollektivtrafik som ger de största nyttorna och som efterfrågas av resenärerna behövs ökad delad kunskap om resmönster.

Trafikförsörjningsprogrammet saknar hela resan perspektivet och hur ett pussel med övriga mobilitetstjänster såsom mikromobilitet och bil- och båtresor kan läggas. Det råder stora variationer i regionen gällande förutsättningar för och behovet av att använda bil. I ytterkommuner är tillgänglighet till kollektivtrafiken väldigt dålig för vissa områden, och betydelsen av funktioner som infartsparkeringar, utifrån ett hela resan-perspektiv, är viktiga och behöver beaktas.

Den samlade bilden och kunskapen kring kollektivtrafik behöver öka. Kollektivtrafiken genererar stora nyttor och det krävs ett samlat grepp för att kunna beskriva denna nytta. Det skulle vara av värde att kunna kvantifiera nyttan av de olika nyttorna såsom exempelvis ökad folkhälsa.

Fritidsresor

Stockholm Nordost håller med om att det är viktigt att en större hänsyn tas till kollektivtrafikens roll för fritidsresandet, särskilt med hänsyn till barn och unga. Här krävs det att det finns bra kollektivtrafik tillgänglig under hela dagen och som knyter an till lokala målpunkter. Priset på enskilda resor har också en stor betydelse för relation mellan sällanresenärer och bilister. Både fritidsresor och lokala resor har en koppling till ett redundant kollektivtrafiksystem och resor vid kris. Kopplat till

fritidsresor behöver en ökad kunskap byggas upp över tid, gemensamt mellan kommuner och regioner. Det handlar om att skapa trygga, säkra och pålitliga resor.

Förstärka lokaltrafiken

Det finns en god planering för expressbuss och annan kapacitetsstark kollektivtrafik men Stockholm Nordost saknar en tydlig strategi för direkttrafik, matartrafik och annan lokal trafik. Det borde finnas ett större fokus på att samordna befintlig och ny bebyggelse samt fullgod kollektivtrafik, där den lokala trafiken får en större vikt. Det behövs en mer samlad syn kring hur den lokala och den regionala trafiken samordnas och betraktas som ett system. Lokala trafiken behöver förbättras i både stads- och landsbygdsdelar samt skärgården.

Trafikförsörjningsprogrammet behöver också hantera exempelvis landsbygdstrafik på ett bättre sätt. Landsbygdslinjerna behöver kopplas samman med stomnätet och skapa förutsättningar för både skolresor, fritidsresor men även arbetspendling. Anropsstyrd trafik och områdestrafiken behöver utvecklas över hela dagen, samt att förutsättningar skapas för att den ska användas och bli mer attraktiv som komplement till andra resor

Gemensam väg framåt

Programmet behöver förtydligas avseende vilka förväntningar som ligger på kommunerna. Detta eftersom de påverkar kommunerna bland annat i avseende på kostnader förknippade med åtgärder i det kommunala transportsystemet.

Kommunerna kommer behöva investera i gång- och cykelvägar till hållplatser och stationer för att säkerställa att hela resan från dörr till dörr är tillgänglig för alla. Trafikförsörjningsprogrammet bör därför förtydliga kopplingen till länsplanens potter för dessa typer av investeringar. Även kommunernas och andras roller samt hur samarbetet ska se ut över tid behöver förtydligas.

Därtill är det ofta en utmaning för kommunerna att utveckla bytespunkter som är lokaliserade i en redan tät stadsstruktur. Trafikförvaltningen behöver ta hänsyn till detta och vara öppna för att finna alternativa vägar framåt som fungerar.

Synpunkter på processen med trafikförändringsremisser

Stockholm Nordost bedömer att nuvarande system med trafikförändringsremisser med ettårigt perspektiv behöver förändras. För att kunna möta eventuella behov av infrastrukturinvesteringar krävs ett mer långsiktigt perspektiv. När förändringar föreslås bör det finnas med en konsekvensbedömning som beskriver tydligare vad som förväntas uppnås och förhoppningsvis förbättras genom förändringen. Flera förändringar bör genomföras i paket och då bör hela paketet presenteras så det skapas en förståelse för den tänkta nyttan och förbättringen i ett större perspektiv. Det bör läggas mer resurser på att kommunicera förändringarna för kunderna vilket nordostkommunerna gärna hjälper till med via sina kanaler.